

Se høyringsliste

HØYRING AV UTKAST TIL ENDRING AV FORSKRIFT OM VERN AV PRODUKTNEMNINGA *HARDANGERPLOMMER* SOM GEOGRAFISK NEMNING

På vegner av Mattilsynet sender Stiftelsen Norsk Mat med dette eit utkast til endring av forskrift 25.08.2006 nr. 998 ut på høyring, jf. lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltingsaker § 37.

Ein førespurnad om endring av forskrifta for vern av produktnemninga *Hardangerplommer* blei sett fram av rettmessig brukar 30. januar 2019. Bakgrunnen for ønsket om endring er at produsentane har erfart at krava i produktforskrifta til dels er for detaljerte og ikkje i tråd med dagens praksis blant produsentar. Dei ønskjer også å få høve til å bruke namnet «Plommer frå Hardanger» og begge målformer.

I samsvar med forskrift 5. juni 2002 nr. 698 § 16 om vern av opphavsnemningar, geografiske nemningar og nemningar for tradisjonelt særpreg på næringsmiddel (forskrift om verna nemningar) kan rettmessig brukar søkje om å få gjort endringar i ei vedteken produktforskrift.

Forskrift om verna nemningar § 16 Endring av produktforskrift

I samsvar med § 16 kan det søkjast om endring av ei produktforskrift «*dersom teknikk og vitenskap endres eller det reiser seg behov for å omdefinere et geografisk område*». Ut frå ordlyden kan det sjå ut som det berre er høve til å endre områda som er oppgitte i føresegna.

Det norske regelverket skal i prinsippet svare til EU-regelverket på området. Når det gjeld endringar i ei produktforskrift, opnar EU-forordninga (Regulation No 1151/2012 art 53) og EUs praksis for andre endringar enn på områda vitenskap, teknikk og geografisk område. Ved praktisering av det norske regelverket for vern av produktnemningar skal ein følgje praksisen til EU, og det gjeld også på dette området.

Stiftelsen Norsk Mat legg til grunn at det er mogleg å gjere endringar i ei vedteken produktforskrift også på andre område enn dei som går fram av sjølve ordlyden i § 16.

Produktforskrifta § 1 Verna produktnemning

Det verna produktnamnet blir utvida til også å omfatte «Plommer frå Hardanger» samt tilgang til bruk av begge målformer.

Grossist- og omsetningsleddet styrer korleis emballasjen skal vere i butikk. For frukt har dei ein felles profil, m.a. på korleis namna skal skrivast. For plommer skal namnet i enkelte butikkjeder skrivast «Plommer frå Hardanger / Plommer fra Telemark». I praksis inneber dette at det verna namnet er ei hindring for å få *Hardangerplommer* ut på marknaden. Produktnamnet «Plommer frå Hardanger» har vore brukt i lang tid og er eit namn som er innarbeidd hos forbrukarane.

For produsentane vil ei slik utviding av namn og bruk av begge målformer innebere ein fleksibilitet som opnar for auka sal (volum) og høgare pris. Endringa vil difor vere i tråd med den auka verdiskapinga som er formålet med merkeordninga.

Praksis frå EU viser at vern av to eller fleire nemningar ikkje er uvanleg. Dette blir verna dersom nemninga til produktet er kjend under fleire namn eller blir skriven ulikt på språka/dialektane i det aktuelle geografiske området. I og med at vi skal følgje EU i måten å praktisere regelverket for verna nemningar på, har dette vore gjort også i Noreg.

Nye produsentar kan bruke namnet *Hardangerplommer* og *Plommer frå Hardanger* både på nynorsk og bokmål ved å melde seg inn i samanslutninga. Alternativt er det mogleg å søkje Mattilsynet om å bli rettmessig brukar av det verna namnet *Hardangerplommer / Plommer frå Hardanger / Plommer fra Hardanger* jf. forskrift om verna nemningar § 22.

I heile produktforskrifta blir produktnamnet *Hardangerplommer* endra til *Hardangerplommer / Plommer frå Hardanger / Plommer fra Hardanger*.

Produktforskrifta § 3 nr. 1 Produktbeskriving

Plommesortar

I produktforskrifta § 3 nr. 1 er namnet *Hardangerplommer* avgrensa til sortar som er nemnde i produktforskrifta: *T Hardangerplommer* er plommer (*Prunus*) dyrka i Hardanger av sortane Avalon, Edda, Excalibur, Jubileum, Mallard, Opal, Reeves og Victoria.

I tillegg er det laga ein tabell med krav til storleik og oppløyst tørrstoff.

Vernet av *Hardangerplommer* blei vedteke allereie i 2006. Den gong tok ein utgangspunkt i dei mest vanlege plommesortane som blei dyrka i Hardanger.

Produktforskrifta blir utvida til også å omfatte «andre sorter» med definerte krav til storleik og oppløyst tørrstoff.

Det skjer ei kontinuerleg utvikling av nye sortar som kan ha dyrkingsverdi i Hardanger. Forbrukarpreferansane endrar seg over tid, og det er viktig å kunne tilby nye sortar eller sortar som det blir dyrka lite av i dag, og som har ein attraktiv produktkvalitet for forbrukarane. Dette handlar om å vere konkurransedyktig på marknaden. Det er mogleg å søkje om endring av produktforskrifta også seinare, men dette er ressurskrevjande både økonomisk og tidsmessig. Minstekrav til storleik og oppløyst tørrstoff sikrar kvaliteten på plommene og stettar tilsyns- og kontrolltekniske omsyn.

Dyrkingsforholda kan ikkje overstyre sorteigenskapane, men påverkar sluttkvaliteten på plommene. Sortane som er omfatta av dagens produktforskrift, har ulike eigenskapar og bidrar til eit mangfaldig plommeutval. Eigenskapane vil også variere for eventuelle nye sortar og sortar som i dag berre blir dyrka i lite omfang. Ikkje alle desse sortane vil vere eigna for dyrking i Hardanger. Ueigna sortar vil ikkje kunne tilfredsstille krava til kvalitet gitte for «andre sorter» jf. utkast til ny tabell (storleik og oppløyst tørrstoff).

Det er grundig dokumentert at Hardanger har særst gunstige dyrkingsforhold. Kvaliteten og eigenskapane som særmerker plommene, vil dermed henge klart saman med det geografiske opphavet, uavhengig av sort. Dette er også lagt til grunn i den opphavlege søknaden, då tilknytingskriteriet ikkje er vurdert opp mot den enkelte sorten. Kravet som forskrifta for verna nemningar § 7 nr. 3 stiller til tilknytning mellom geografisk dyrkingsområde og kvaliteten og eigenskapane som særmerker produktet, vil dermed vere oppfylte, uavhengig av plommesort.

Produktkrava i tabellen

Kravet til storleik blir justert litt for dei ulike sortane i tabellen. Slik krava er utforma no, er det mange plommer med god kvalitet som ikkje kan seljast som *Hardangerplommer*, av den enkle grunn at dei er litt mindre enn det som er gjeldande krav i dag. Krava til storleik blir reduserte noko, men ikkje meir enn at dei framleis sikrar plommer av god kvalitet.

Produktforskrifta § 3 nr. 2 Geografisk område

Kommunenamn og kommunestrukturar er i endring og kan ikkje beskrive eit geografisk område åleine.

Granvin kommune blei i 2020 slått saman med Voss, og dette gjer det vanskeleg å slå fast kva som er det geografiske området Hardanger. Søkjar foreslår ei beskriving som tydeleggjer det geografiske området i tråd med definisjonen i Store norske leksikon, gamle nemningar og den tradisjonelle oppfatninga av Hardanger.

Hardanger blir definert som «*området rundt de indre delene av Hardangerfjorden, regnet fra de sørligste grensene til kommunene Kvam og Ullensvang og inkludert fjordarmene Granvinsfjorden, Osafjorden med Ulvikpollen, Eidfjorden med Simadalsfjorden og Sørfjorden*».

Stiftelsen Norsk Mat er samd i dette og foreslår at geografisk område blir endra i samsvar med tilrådinga frå søkjar.

Produktforskrifta § 3 nr. 3 Produksjonsmåte

Planting og dyrking

Ordlyden i kravet til planting og dyrking blir forenkla.

Gjeldande ordlyd er særskild detaljert. Den nye ordlyden blir tilpassa praktisk dyrking utan at det går ut over kvaliteten på plommene. Dyrkingspraksisen er i kontinuerleg utvikling og hensikta med endringane er å fange opp litt ulik praksis hos dyrkarane, samstundes som eventuelle framtidige mindre endringar blir tekne høgde for utan at ein treng endre produktforskrifta på nytt.

Lagring og kontroll

Når det gjeld lagring, blir krava skjerpa ved at plommene skal fraktast raskare til lageret: «*Plommene skal leveres til kjølelager samme dag som høsting, og raskt kjøles ned til rett temperatur*».

Produktforskriftens § 3 nr. 4 Merking av produktet

Logoen for beskytta geografisk nemning skal kunne brukast både på nynorsk og bokmål i tråd med at produktnamnet skal kunne brukast både på nynorsk og bokmål.

Konsekvensar av ei eventuell endring i forskrift om vern av *Hardangerplommer*

Dersom endringane blir vedteke, må alle rettmessige brukarar av produktnemninga følgje den nye produktforskrifta sine avgjerder.

Utkast til endring av produktforskrift

Utkast til endring av forskrift for vern av *Hardangerplommer* er gitt med heimel i § 16 i forskrift om verna nemningar.

Høyringsbrev m/høyringsliste og utkast til endra produktforskrift er òg lagt ut på internettsida www.beskyttedebetegnelser.no

Høyringsfrist

Frist for innsending av innvendingar mot forskrift om vern av *Hardangerplommer* / *Plommer frå Hardanger* / *Plommer fra Hardanger* er sett til 6. juni 2023.

Med venleg helsing
For Stiftelsen Norsk Mat

Nina Wærnes Hegdahl
Fagsjef lokalmat/ Advokat

Gunnhild Aastgård Kristianslund
Seniorrådgivar

Vedlegg:

Høringsliste

Utkast til forskrift om endring av forskrift om vern av produktnemninga Hardangerplommer som beskytta geografisk nemning

Kopi:

Landbruks- og matdepartementet

Mattilsynet, Hovedkontoret

Nærings- og fiskeridepartementet

Høringsliste

Forbrukertilsynet

Forbrukerrådet

Norsk Gartnerforbund

Statsforvalteren i Agder

Statsforvalteren i Innlandet

Statsforvalteren i Møre og Romsdal

Statsforvalteren i Nordland

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Statsforvalteren i Rogaland

Statsforvalteren i Trøndelag

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Statsforvalteren i Vestland

Statsforvalteren i Nordland

HANEN

Innovasjon Norge

Kompetansenavet Vest, Sogn Jord- og Hagebruksskule

NHO Mat og Drikke

NIBIO

Nofima

Norges Bondelag

Norsk Bygdekvinnelag

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Norsk Landbrukssamvirke

NMBU

Patentstyret

Utkast til forskrift om endring av forskrift om vern av produktnemninga Hardangerplommer som beskytta geografisk nemning

Hjemmel: Fastsett av Mattilsynet (**dato**) med heimel i forskrift 5. juli 2002 nr. 698 om beskyttelse av opprinnelsesbetegnelse, geografiske betegnelse og betegnelse for tradisjonelt særpreg på næringsmidler § 15 og lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 30, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790.

I

I forskrift 25. august 2006 nr. 998 om vern av produktnemninga Hardangerplommer som beskytta geografisk nemning gjer ein desse endringane:

Tittelen på forskrifta skal lyde:

Forskrift om vern av *Hardangerplommer / Plommer frå Hardanger / Plommer fra Hardanger* som geografisk nemning.

§ 1 skal lyde:

§ 1 Beskytta produktnemning

Hardangerplommer / Plommer frå Hardanger / Plommer fra Hardanger.

§ 3 skal lyde:

§ 3 Vilkår for bruk av produktnemninga

1. Produktbeskriving

Hardangerplommer / Plommer frå Hardanger / Plommer fra Hardanger er plommer (*Prunus*) dyrka i *Hardanger*.

Hardangerplommer / Plommer frå Hardanger / Plommer fra Hardanger skal ha dei spesielle eigenskapane som er karakteristiske for den enkelte plommesorten når det gjeld storleik, form, farge og smak, og tilfredsstillende minimumskrava til storleik og refraktometerverdi i tabell 1.

Hardangerplommer / Plommer frå Hardanger / Plommer fra Hardanger skal vera feilfrie og ikkje ha skadar etter insektangrep eller skjemmande merke. *Hardangerplommer / Plommer frå Hardanger / Plommer* skal i størst mogleg grad ha stilk.

Tabell 1: Produktkrav (minimumskrav) *Hardangerplommer*

Plommseort	Diameter (mm)	Refraktometerverdi (%)
<i>Edda</i>	> 36	14
<i>Exalibur</i>	> 42	13
<i>Jubileum</i>	> 42	14
<i>Mallard</i>	> 38	14
<i>Opal</i>	> 36	14
<i>Reeves</i>	> 42	14
<i>Victoria</i>	> 38	14
<i>Andre sortar</i>	> 38	14

2. Geografisk område

Hardangerplommer / Plommer frå Hardanger / Plommer fra Hardanger skal dyrkast, sorterast og pakkast i Hardanger. Hardanger definerast som området rundt dei indre delane av Hardangerfjorden, rekna frå dei sørlegaste grensene til kommunane Kvam og Ullensvang og inkludert fjordarmane Granvinsfjorden, Osafjorden med Ulvikpollen, Eidfjorden med Simadalsfjorden og Sørffjorden.

3. Produksjonsmetode

Hardangerplommer / Plommer frå Hardanger / Plommer fra Hardanger skal dyrkast etter moderne produksjonsmetodar.

Plommetrea skal plantast og formast på ein måte som sikrar gode lysforhold i alle delar av trea. Plommetrea skal plantast på jord som er veldrenert, porøs, kalka og grunnmjødsla før utplanting.

Trea skal handtynnast, eventuelt i kombinasjon med bruk av kjemiske tynningsmiddel. Plantevern skal gjennomførast etter prinsippet om integrert plantevern. Det skal vatnast etter behov, og kalkast og gjødslast planmessig.

Hardangerplommer / Plommer frå Hardanger / Plommer fra Hardanger skal tilfredsstilla produktkrava i tabell 1. Plommene skal leverast til kjølelager same dag som hausting, og raskt kjølast ned til rett temperatur.

4. Merking av produktet

Hardangerplommer / Plommer frå Hardanger / Plommer fra Hardanger kan merkjast med figurmerket for beskytta geografisk nemning / beskyttet geografisk betegnelse.

II

Endringane i punkt I ovanfor trer i kraft straks.